

La festa com a camp de poder: tradició, política local i disputa per l'hegemonia

Publicat per [Interacció](#) [1] el 20/06/2019 - 11:17 | Última modificació: 27/04/2026 - 15:07

Aquest article situa la cultura festiva en un lloc que sovint queda desdibuixat en les polítiques culturals: no només com a expressió identitària o recurs econòmic, sinó com un espai central de disputa per l'hegemonia social i política. A partir dels casos dels Moros i Cristians d'Alcoi, les Falles de València i la Patum de Berga, el text mostra com la festa opera simultàniament com a mecanisme de cohesió i com a dispositiu de reproducció de l'ordre social.

Una *fila* dels Moros i Cristians a Alcoi.

L'article parteix d'una lectura crítica de la centralitat creixent de la cultura festiva en les societats contemporànies. Lluny de ser només una persistència de la tradició, la festa esdevé un espai on es negocien identitats, es construeixen relats de ciutat i es consoliden posicions de poder. Aquesta ambivalència és clau: la festa pot generar comunitat i participació, però també pot limitar la innovació, reforçar inèrcies i consolidar desigualtats.

Des d'aquesta perspectiva, els autors proposen entendre la cultura festiva com un camp de lluita en termes gramscians. Les institucions i entitats que organitzen les festes no només gestionen esdeveniments, sinó que contribueixen a definir què és legítim en l'esfera cultural i social. Això les situa al mateix nivell que altres institucions culturals en la producció d'hegemonia.

L'anàlisi dels tres casos permet observar diferents formes d'aquesta tensió. A Alcoi, la festa dels Moros i Cristians mostra com una estructura fortament institucionalitzada pot reproduir un model de masculinitat hegemònica i resistir-se a processos d'igualtat, malgrat la pressió social i política per al canvi. A València, les Falles exemplifiquen la capacitat de la festa per ser instrumentalitzada políticament i per articular hegemonies

conservadores a través d'una densa xarxa associativa i institucional. En ambdós casos, els intents de democratització i inclusió troben límits estructurals que no es resolten només amb discursos o reformes parcials.

El text subratlla també el paper central de la governança festiva. Les entitats organitzadores, sovint amb una gran autonomia i amb accés a recursos públics, funcionen com a espais clau de decisió sense desenvolupar, històricament, mecanismes robustos de participació o rendició de comptes. Aquesta configuració reforça dinàmiques de tancament i dificulta l'obertura a nous actors socials.

En aquest context, la política cultural local apareix com un actor ambivalent. D'una banda, ha impulsat la revitalització, patrimonialització i expansió de les festes, convertint-les en eixos centrals de la vida urbana. De l'altra, sovint ha contribuït a establir un relat participatiu i integrador que tendeix a invisibilitzar els conflictes i les desigualtats que la festa conté.

El principal desplaçament que proposa l'article és conceptual: deixar de pensar la festa només com a patrimoni o programació i començar a llegir-la com a infraestructura política. Això implica assumir que les decisions sobre la seva organització, els seus actors i els seus valors no són neutres, sinó que formen part d'una disputa més àmplia sobre el model de societat.

Referència

Gisbert Gracia, V., Rius-Ulldemolins, J., i Hernández i Martí, G. M. (2019). [Cultura festiva, política local y hegemonía social: Comparativa de los casos de los Moros i Cristians \(Alcoi\), las Falles \(València\) y La Patum \(Berga\)](#) [2]. *RES. Revista Española de Sociología*, 28(1), 79-94.

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: cultura popular

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/cultura-festiva>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/66948-217058-1-pb.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8009>